

mgr Ewa Tomaszewska
(UW, Warszawa)

Służyć ubogim – Europejski Rok Zwalczania Ubóstwa i Wykluczenia Społecznego

***„Błogosławieni ubodzy, albowiem
wasze jest królestwo Boże”***

Miłość do ubogich, służba ubogim, tak ważna relacja osobista z ubogimi widoczna w doświadczeniu Matki Teresy z Kalkuty, Ojca Żelazka, czy choćby w codziennej praktyce Mokotowskiego Hospicjum Świętego Krzyża, gdzie każdego dnia wydaje się 300 ciepłych posiłków osobom ubogim, bezdomnym, bezrobotnym. To ta najważniejsza forma okazywania miłości ubogim, kiedy bezpośrednio stykasz się z człowiekiem ubogim, kiedy patrzysz mu w oczy. Jednak ważne są także zorganizowane, systemowe metody pomocy ubogim, metody zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.

W marcu 2000 roku w momencie rozpoczęcia realizacji **strategii lizbońskiej** Rada Europejska zwróciła się do państw członkowskich o podjęcie działań w celu wyeliminowania problemu ubóstwa do 2010 roku.

W roku 2000 w 25 krajach obecnie należących do UE 9% tj. 40 mln ludzi dotkniętych było ubóstwem. W 2005 r. na terenie 25 krajów UE 19% tj. ok. 19 mln dzieci było zagrożonych ubóstwem. W 2006 r. już 16% tj. 78 mln mieszkańców Unii Europejskiej (25) żyło poniżej progu ubóstwa.

Zatem, mimo podejmowanych działań zaradczych problem pogłębia się, a szczególnie boleśnie dotyka dzieci.

W rezolucji z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie oceny realiów społecznych Parlament Europejski zwrócił uwagę na potrzebę wzmocnienia spójności społecznej i wyeliminowania problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uznał, że działania w tym kierunku winny stać się politycznym priorytetem Unii Europejskiej. Rezolucją tą PE wsparł zamiar Komisji Europejskiej ogłoszenia roku 2010 Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. Był to wyraz zaniepokojenia faktem, że aż 78 mln osób w Unii Europejskiej zagrożonych jest ubóstwem, a 19 mln spośród nich to dzieci. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest ubóstwo długotrwałe i wielogeneracyjne, któremu towarzyszy ograniczony dostęp do usług, w szczególności zdrowotnych i edukacyjnych.

Strategia lizbońska przyjęta w 2000 roku wśród swych celów zawierała działania na rzecz większej spójności społecznej. Tymczasem ostatnie badania wskazują na powiększanie się rozwarstwienia dochodowego i wzrost odsetka osób dotkniętych ubóstwem. Stąd rok 2010, który miał być zwieńczeniem procesu eliminowania problemu ubóstwa w Unii Europejskiej, stanie się raczej rokiem intensyfikacji działań, mających na celu ograniczanie tego zjawiska.

Główną przyczyną głębokiego ubóstwa jest bezrobocie, zaś przyczyną ubóstwa płytkiego, ale szerokiego są niskie płace nie wystarczające na utrzymanie rodziny nawet na bardzo skromnym poziomie.

Zwalczanie ubóstwa nie może ograniczać się tylko do krajów UE, ale zgodnie z milenijnymi celami rozwoju ONZ powinno obejmować

zobowiązania UE wobec innych krajów poza jej granicami (17 października Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem ogłoszonym przez ONZ).

Na wiele aspektów i przyczyn pojawiania się zjawiska ubóstwa zwraca uwagę **Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)**, w szczególności na dochody i poziom życia, dostęp do usług zdrowotnych, edukacyjnych, do systemów opieki socjalnej, godnych warunków mieszkaniowych, możliwości godzenia życia rodzinnego z zawodowym, odpowiedniego zatrudnienia, podnoszenia kwalifikacji, uczestnictwa w inicjatywach obywatelskich.

Wymaga to systemu koordynacji i współpracy. Zatem zapobieganie ubóstwu i zwalczanie go wymaga wielowymiarowych strategii na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Winny one zapewnić równowagę między wzrostem gospodarczym a celami społecznymi. Ubóstwo jest główną, choć nie jedyną przyczyną wykluczenia społecznego, nie tylko eliminującą jednostkę z działań i rozwoju wspólnoty, ale ograniczającą jej osobiste szanse rozwoju.

Agenda społeczna 2005 – 2010 kładzie nacisk na propagowanie społecznego wymiaru wzrostu gospodarczego, na solidarność społeczną i międzypokoleniową i integrację społeczeństwa.

Wskazuje na szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym:

- dzieci,
- osoby wcześnie kończące naukę,

- osoby samotnie wychowujące dzieci,
- duże rodziny (wielodzietne, z jednym żywicielem),
- ludzi młodych o znacznej trudności w pozyskaniu zatrudnienia,
- kobiety (większa trudność zatrudnienia, niższe płace),
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne lub przewlekle i obłożnie chore i ich opiekunów,
- mniejszości etniczne,
- bezrobotnych, w szczególności długotrwale bezrobotnych,
- ofiary przemocy,
- osoby uzależnione (alkohol, narkotyki, hazard).

Podstawową kwestią jest nie tylko wspieranie ubogich, ale przede wszystkim danie im szansy wyjścia z ubóstwa głównie poprzez zatrudnienie wysokiej jakości i możliwość podnoszenia kwalifikacji, a także zwalczanie dyskryminacji.

Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym powinien przyczynić się do poprawy koordynacji pomiędzy programami istniejącymi i nowymi inicjatywami w zakresie ochrony socjalnej i integracji społecznej.

Choć rozwiązania kwestii społecznych zgodnie z zasadą pomocniczości podlegają prawu krajowemu, jednak wg **Sprawozdania w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)** określenie priorytetów na poziomie krajowym i ich wdrażanie winno być monitorowane przez Komisję, gdyż właściwa koordynacja

podejmowanych działań na wszystkich szczeblach stanowi o skuteczności kampanii.

Dokument ten zwraca uwagę na uznanie prawa osób ubogich do szacunku (uwrażliwienie opinii społecznej). Także na wspólną odpowiedzialność publiczną za integrację społeczną i przeciwdziałanie wykluczeniu. Istotne jest uczestnictwo w programach osób, które mają bezpośrednie lub pośrednie doświadczenia związane z ubóstwem.

Promowanie bardziej spójnego społeczeństwa winno uświadomić wspólne korzyści z ograniczania wykluczenia społecznego.

Proponowane działania:

- spotkania i wydarzenia na szczeblu wspólnotowym i krajowym,
- kampanie informacyjne, promocyjne i edukacyjne na szczeblu wspólnotowym i krajowym,
- sondaże i badania w skali wspólnotowej i krajowej i opracowanie wielowymiarowych wskaźników porównawczych.

Posłowie PE oczekiwali uwzględnienia w dokumencie zagrożeń, wynikających z ubóstwa i wykluczenia społecznego. Zarówno w poprawkach jak i w debacie sugerowali położenie nacisku na współpracę z osobami bezpośrednio pracującymi z ludźmi żyjącymi w ubóstwie. Dokument miał zobowiązywać Komisję do dzielenia się z nimi zebranymi informacjami i udostępniania tych informacji opinii publicznej.

W celu realizacji programu Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym każde państwo członkowskie ustanawia krajowy organ wykonawczy odpowiedzialny za organizację i koordynację działań na szczeblu krajowym, a także za wybór i zgłoszenie działań do finansowania ze środków Unii Europejskiej. Organ ten winien

współpracować z szerokim gronem zainteresowanych stron, a także z parlamentami narodowymi oraz partnerami społecznymi i władzami regionalnymi i lokalnymi, tworzącymi ciało doradcze.

Działania o zasięgu lokalnym, regionalnym lub krajowym mogą być współfinansowane z budżetu UE do poziomu 50%. Decyzje w tej kwestii podejmuje Komisja na wniosek krajowych organów wykonawczych. Środki przeznaczone na realizację celów ogłoszonego Roku Europejskiego wynoszą 17 mln EUR, z czego kwota 6,5 mln EUR przeznaczona była na okres do 31 grudnia 2009 (działania przygotowawcze, prefinansowanie). Krajowy organ wykonawczy miał przedstawić jeden łączny wniosek o finansowanie wspólnotowe. Wniosek o przyznanie dotacji winien zawierać opis krajowego programu i priorytetów Europejskiego Roku oraz działania proponowane do finansowania i ich budżet.

W trakcie realizacji celów Roku Europejskiego przewiduje się współpracę z Radą Europy, Międzynarodową Organizacją Pracy, Organizacją Narodów Zjednoczonych i innymi instytucjami i agencjami Unii Europejskiej.

Spotkania i wydarzenia na poziomie wspólnoty winny podnieść poziom świadomości w kwestiach ubóstwa i wykluczenia społecznego i ułatwić opracowanie środków i praktyk wzmacniających pozycję społeczną osób i uwrażliwiających instytucje na wielowymiarowość aspektów ubóstwa (dostęp do zatrudnienia, właściwych warunków mieszkaniowych, ochrony socjalnej, wsparcia rodziny, usług zdrowotnych i socjalnych). Winny im towarzyszyć kampanie medialne. Krajowe organy wykonawcze winny wspierać inicjatywy placówek oświatowych, organizacji pozarządowych i charytatywnych.

W roku 2009 miał być przeprowadzony sondaż opinii publicznej na temat polityki zapobiegania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, zwalczaniu ich oraz ew. korekt systemów ochrony socjalnej. Jego wyniki winny być przedstawione na konferencji inaugurującej Europejski Rok. Sondaż ten nie powinien ograniczać się tylko do granic Unii Europejskiej – w zglobalizowanym świecie eliminacja ubóstwa w krajach UE powiązana jest ze zwalczaniem ubóstwa w krajach trzecich. Warto dostrzec, że skrajne ubóstwo przyczynia się do nie respektowania praw podstawowych. W szczególności dotyczy to praw dziecka. Tak więc zwalczanie ubóstwa dzieci, ubóstwa wielogeneracyjnego, ubóstwa dużych rodzin, ubóstwa dzieci w domach dziecka potraktowane będzie ze szczególną uwagą.

Dla nas szczególnie niepokojący jest problem ubóstwa dzieci polskich. Wg **Raportu OECD „Poprawa sytuacji dzieci” opracowanego przez dr Simon Chapple** na tle 30 krajów OECD sytuacja materialna dzieci polskich wygląda bardzo źle, zajmuje 28 pozycję. Pod względem przeciętnego dochodu rodzin Polska znajduje się na 27 pozycji, pod względem ubóstwa dzieci na 28 pozycji. Poziom zagęszczenia w domu jest w Polsce największy. Wydatki na dzieci skumulowane przez cały okres dzieciństwa najniższe są w Polsce i w Meksyku. Relatywnie za mało wydaje się na dzieci małe, kiedy kompensacja możliwości jest mniej kosztowna i przynosi lepsze efekty, niż w przypadku dzieci starszych. Relatywnie zbyt dużo wydaje się na badania prenatalne ogólne, a zbyt mało na ukierunkowane na grupy ryzyka (problemy genetyczne, rodziny patologiczne, rodziny ubogie – zagrożenia związane z ew. niedożywieniem). Pod względem diety

Polska zajmuje w OECD 24 miejsce. Dziwi zatem tak ograniczone wspieranie przez państwo rodzin i dzieci.

Niesłychanym zjawiskiem są dziś coraz częstsze w naszym kraju fakty karania dzieci za ubóstwo rodziców. Stwierdzenie ubóstwa w rodzinie przez pracowników socjalnych prowadzi niejednokrotnie do decyzji sądowych o przekazaniu dziecka do domu dziecka. Ze zranieniem uczuć dziecka nikt się nie liczy. A tymczasem pomoc finansowa dla rodziny dziecka byłaby mniej kosztowna, niż miejsce w placówce opiekuńczej.

Nie akceptowalne jest ubóstwo osób pracujących, których zarobki nie wystarczają na utrzymanie rodziny (**opinia Komisji Europejskiej w sprawie sprawiedliwych pensji (COM(1993)0388)**). Rynek pracy winien sprzyjać integracji oferując wynagrodzenia godziwe.

Strategia lizbońska kładła nacisk na powiązanie pomiędzy ubóstwem a brakami kwalifikacyjnymi uniemożliwiającymi podjęcie pracy bądź też pracę wyższej jakości i o wyższym wynagrodzeniu. Stąd w **Sprawozdaniu w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)** nacisk położono na wyeliminowanie nierówności w kształceniu i szkoleniu, w tym umiejętności informatycznych. Także nacisk na dostęp do odpowiednich zasobów i usług, w tym przyzwoitych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej i ochrony socjalnej, ale także dostęp do kultury i rekreacji.

Szczególnie drastyczny charakter ma ubóstwo osób i rodzin dotkniętych bezdomnością, sytuacja rodzin z dziećmi eksmitowanych na bruk z powodu braku środków na opłacenie czynszu. Tu poszukiwanie rozwiązań prawnych – systemowych jak i działań okresowych – kryzysowych jest szczególnie ważne (**Oświadczenie PE z dnia 22 kwietnia 2008 w sprawie rozwiązania kwestii bezdomności ulicznej P6_TA(2008)0163**).

Innym problemem jest ubóstwo imigrantów i mniejszości etnicznych, gdzie różnice kulturowe, nieznanostwo języka, utrudniona adaptacja socjalna bywają przyczyną ubóstwa nawet osób o wysokich kwalifikacjach.

Pomiędzy wnioskiem Komisji Europejskiej a stanowiskiem Parlamentu nie było kolizji. Osiągnięto też porozumienie pomiędzy PE a Radą. Zatem dokument został przyjęty w pierwszym czytaniu (**decyzja PE i Rady 1098/2008/WE**).

Jednak problem szerzenia się ubóstwa, wzrostu rozwarstwienia społecznego, szczególnie ubóstwa dzieci i ubóstwa wielogeneracyjnego na tyle zaniepokoił Parlament, że podjął on pracę nad dokumentem z własnej inicjatywy. Było to **Sprawozdanie w sprawie propagowania integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w UE (2008/2034(INI))**, dokument przygotowany przez Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych.

Dokumentem, stymulującym aktywność Parlamentu w związku z problemem ubóstwa, był **Komunikat Komisji Europejskiej Do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów,**

Modernizacja ochrony socjalnej na rzecz większej sprawiedliwości społecznej i spójności gospodarczej: dalsze propagowanie aktywnej integracji osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. Fakt, że co piąta osoba w krajach UE żyje w niezadowolających warunkach mieszkaniowych, 10% żyje w rodzinach, w których nikt nie pracuje, odsetek przedwcześnie kończących naukę przekracza 15%, są tym bardziej niepokojące, że dane te pochodzą z okresu intensywnego rozwoju gospodarczego przed kryzysem finansowym, co oznacza, że dziś sytuacja może być znacznie gorsza.

Poczynione wówczas konsultacje wskazują, że **zalecenie Rady nr 92/441/EEG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wspólnych kryteriów dotyczących wystarczających środków i pomocy społecznej w systemach ochrony socjalnej** jest wciąż instrumentem odniesienia dla polityki UE w stosunku do ubóstwa i wykluczenia społecznego. Wyjaśnianie kryteriów i narzędzi statystycznych winno umożliwić stosowanie ich jako porównywalnych wskaźników we wprowadzaniu i badaniu systemów dochodów minimalnych.

Zwracano też uwagę na zależność efektywności aktywnej integracji od występowania synergii pomiędzy jej różnymi elementami: wspieranie dochodów, korzystna sytuacja na rynku pracy, lepszy dostęp do usług (unikanie „syndromu drzwi obrotowych”).

Pomoc powinna być tak udzielana, by nie uzależniać, ale kreować potrzebę uzyskania samodzielności ekonomicznej. Zarazem konieczny jest jej monitoring, ponieważ zdarza się, że udzielana jest dopiero w warunkach zagrożenia ubóstwem.

W Polsce dla dużych rodzin kryterium przyznawania pomocy niejednokrotnie było poniżej minimum egzystencjalnego.

Warto pamiętać, że 8% pracowników w UE dotkniętych jest ubóstwem. Zatem sama możliwość podjęcia pracy nie wystarcza, by się przed nim uchronić.

Na fakt ten zwracali uwagę partnerzy społeczni (organizacje pracodawców i związki zawodowe), którzy przygotowali własny program działań wobec grup w sytuacji niekorzystnej na rynku pracy oraz przeprowadzenia analizy kluczowych wyzwań w tym zakresie (ramowe porozumienie w zakresie integracji grup w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, doskonalenia zawodowego, uczenia się przez całe życie). Podkreślali też potrzebę koordynacji z innymi programami, albowiem „proces reintegracji w społeczeństwie nie zatrzymuje się u drzwi przedsiębiorstwa”.

Główną odpowiedzialność za określenie i finansowanie polityki zabezpieczenia osób najbardziej oddalonych od rynku pracy ponoszą władze krajowe i lokalne i wykreowany przez nie system usług socjalnych. Organizacje pozarządowe, będące emanacją społeczeństwa obywatelskiego reprezentują i wspierają osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji. Wielką wagę ma podmiotowe traktowanie beneficjentów, aktywizacja ich środowisk w procesie wychodzenia z ubóstwa.

Konieczne jest współdziałanie w obszarach:

- minimalne dochody gwarantowane,
- aktywne środki wspierające na rynku pracy,
- usługi socjalne.

W zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia sprzymierzeńcem jest integracja rynków pracy. Uzgodnienia państw członkowskich co do wspierania w początkowym stadium nowego zatrudnienia pracowników

młodocianych, których okres bezrobocia nie przekroczył 6 miesięcy i pracowników dorosłych, których okres bezrobocia nie przekroczył 12 miesięcy winny przyczynić się do ograniczenia liczby długotrwale bezrobotnych (w zamierzeniu do roku 2010 liczba ich winna obniżyć się o 25%).

Dostrzeżono też nowe zagrożenia, w szczególności zmiany demograficzne, niosące ze sobą problemy na rynku pracy (w przyszłości niedobory pracowników), niewydolność systemów emerytalnych, wzrost zapotrzebowania na usługi socjalne dla osób starszych.

Komisja widzi potrzebę pogłębienia otwartej metody koordynacji poprzez przyjęcie wspólnych zasad, monitorowanie ich wdrażania i ocenę przy respektowaniu zasady pomocniczości.

Główne, nadal aktualne elementy zalecenia z 1992 roku:

„- uznanie podstawowego prawa osoby do wystarczających zasobów i pomocy społecznej pozwalających żyć w sposób odpowiadający zasadzie poszanowania godności ludzkiej,

- sprawienie, by uznawanie tego prawa podlegało wspólnym zasadom, co dotyczy m.in. aktywnej zdolności do pracy i szkoleń zawodowych dla osób, których wiek, zdrowie i sytuacja rodzinna pozwalają na taką aktywną zdolność lub, w stosownych przypadkach, by podlegało środkom integracji społeczno-ekonomicznej w przypadku innych osób,

- stosowanie tego prawa zgodnie z praktycznymi wytycznymi, wskazującymi w szczególności, że definicja kwoty środków uważanych za wystarczające do zaspokojenia podstawowych potrzeb tak, by zapewnić poszanowanie godności ludzkiej, powinna odnosić się do właściwych wskaźników, takich jak na przykład dane statystyczne dotyczące przeciętnego dochodu do dyspozycji, konsumpcji gospodarstw

domowych, minimalnego wynagrodzenia, czy poziomu cen. Należy uzgodnić okresowy przegląd tych kwot w oparciu o te wskaźniki, tak by potrzeby były w dalszym ciągu zaspokajane.”

Poza wczesną identyfikacją potrzeb i pomocą w uzyskaniu pracy, poradnictwem i szkoleniami, tj. działaniami wobec konkretnych osób dotkniętych bezrobociem, niezbędne jest podejmowanie działań o charakterze generalnym, np. przegląd rozwiązań zachęcających i zniechęcających do podjęcia pracy (system podatkowy, kryterium uzyskiwania świadczeń socjalnych i ich wysokość, zachęty finansowe dla pracodawców, odpowiednie prawo pracy i prawo antydyskryminacyjne), by rynek pracy mógł wywierać pozytywny wpływ na ograniczenie wykluczenia społecznego.

Lepszy dostęp do usług socjalnych, zgodnie z otwartą metodą koordynacji określają zasady:

„- dostępności usług, na którą składa się zarówno łatwość dostępu (w sensie niewielkich odległości geograficznych i fizycznej dostępności, na przykład w przypadku osób niepełnosprawnych), jak i przystępność w odniesieniu do możliwości finansowych,

- jakości usług, na którą składają się: zaangażowanie użytkowników; monitorowanie, ocena działań i dzielenie się najlepszymi praktykami; inwestowanie w kapitał ludzki; warunki pracy; zasady równości, zarówno w przypadku polityki rekrutacji, jak i świadczenia usług; koordynacja i integracja usług; oraz odpowiednia infrastruktura fizyczna, w szczególności w odniesieniu do mieszkań czynszowych.”

Poza systemami ubezpieczeń społecznych, ustawowo gwarantowaną ochroną zdrowia i usługami użyteczności publicznej realizowane są poprzez:

„- wsparcie dla osób zmagających się z osobistymi wyzwaniami lub kryzysami (takimi jak bezrobocie, nadmierne zadłużenie, uzależnienie od narkotyków lub rozpad rodziny);

- działania, których celem jest zapewnienie, że zainteresowane osoby będą w stanie ponownie całkowicie zintegrować się ze społeczeństwem i rynkiem pracy (takie jak rehabilitacja, kursy językowe dla imigrantów, szkolenia zawodowe i reintegracja) i zapewnienie dostępu do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi;

- działania mające na celu integrację osób chorujących lub będących niepełnosprawnymi przez długi czas;

- mieszkania czynszowe.”

Komisja Europejska zamierza:

- monitorować wdrażanie wspólnych zasad,
- intensyfikować współpracę z partnerami społecznymi,
- poprzez EFS wpływać na zwiększanie dostępności rynku pracy,
- poprzez program PROGRESS wspierać sieć obserwatorów (monitorowanie najlepszych praktyk),
- współpracować z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

Parlament Europejski w oparciu o ten Komunikat, jak i oba zalecenia, tj.:

- zalecenie Rady nr 92/441/EWG z dnia 24 czerwca 1992 roku w sprawie wspólnych kryteriów dotyczących wystarczających środków i pomocy społecznej w systemach ochrony socjalnej,

- zalecenie Rady nr 92/442/EWG z dnia 27 lipca 1992 roku w sprawie konwergencji celów ochrony socjalnej i polityk i szereg wysłuchań przeprowadzonych w Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych przyjął **Sprawozdanie Gabriele Zimmer**.

Zasadnicze przesłanie tego dokumentu, to uznanie, że zwalczanie ubóstwa winno być elementem całościowej strategii integracji społecznej opartej o filary:

- polityka dochodowa „odporna na ubóstwo” (przede wszystkim nie generująca ubóstwa),
- aktywne rynki pracy,
- lepszy dostęp do usług publicznych,
- udział osób dotkniętych ubóstwem w opracowywaniu tej strategii,
- działania antydyskryminacyjne.

W odniesieniu do wezwania Rady Europejskiej z 7 – 9 grudnia 2000 roku z Nicei skierowanego do wszystkich państw członkowskich o zagwarantowanie minimalnego dochodu, aby ich obywatele mogli żyć w sposób nie uchybiający godności człowieka, należy zauważyć, że nie wszystkie kraje dostosowały swe systemy polityki dochodowej i ochrony socjalnej do przyjętego celu. 31 mln pracowników (15%) otrzymuje skrajnie niskie zarobki, a 8% osób pracujących żyje w ubóstwie.

Kryteria pomiaru ubóstwa w krajach Unii wymagają ujednoczenia.

Dokument zwraca uwagę na

- ryzyko ubóstwa kobiet,
- udział władz lokalnych w zapewnieniu usług użyteczności publicznej,
- konieczność inwestowania w dzieci i młodzież i działań interwencyjnych w celu „przerwania pasma niedostatku”,

- wagę dostępu do ochrony zdrowia, edukacji, odpowiednich warunków mieszkaniowych,

- rosnące rozwarstwienie dochodowe (dochody 20% najzamożniejszych mieszkańców UE są pięciokrotnie wyższe niż pozostałych 80% mieszkańców),

- problemy osób niepełnosprawnych, szczególnie na rynku pracy.

- problemy osób opuszczających zakłady karne.

Sugeruje stosowanie:

- wsparcia dochodu,

- subsydiowanego zatrudnienia,

- otwartości rynków pracy,

- doskonalenia zawodowego i uczenia się przez całe życie,

- większej dostępności usług socjalnych.

Istotną jego część stanowią zapisy dotyczące likwidacji ubóstwa dzieci:

- zapewnienia bezpieczeństwa materialnego,

- zapewnienia dostępu do usług zdrowotnych, edukacyjnych, socjalnych,

- wspierania rodzin w wykonywaniu obowiązków rodzicielskich,

- wspierania dużych rodzin (finansowo i ich żywicieli na rynku pracy),

- zapobiegania ubóstwu wielogeneracyjnemu,

- wspierania dzieci imigrantów i dzieci z mniejszości etnicznych,

- uznania roli rodzin dla dobrobytu i rozwoju dzieci,

- opieki nad dziećmi ulicy,

- zwalczania handlu dziećmi.

Parlament Europejski w tej rezolucji wzywa Komisję Europejską do doskonalenia wskaźników odniesienia i monitorowania w otwartej metodzie koordynacji, ustanowienia wspólnych wskaźników i zebrania porównywalnych danych. Oczekuje też aktywności Eurostatu w tym zakresie.

Dla nas szczególnie przykry jest fakt, że Polska jest w dokumencie wymieniana jako kraj o najwyższym poziomie ubóstwa dzieci (dwukrotnie wyższa jest stopa ubóstwa dzieci w Polsce niż przeciętna w Unii Europejskiej).

W podsumowaniu PE wzywa państwa członkowskie do obniżenia poziomu ubóstwa dzieci o 50% do roku 2012 i przywołuje swą rezolucję, zobowiązującą państwa członkowskie do rozwiązania problemu dzieci ulicy do 2015 roku jako dokument wymagający pilnych działań.

Opracowanie przygotowane w oparciu o dokumenty:

- 1) Sprawozdanie w sprawie propagowania integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w UE (2008/2034(INI)), Sprawozdawca: Gabriele Zimmer A6-0364/2008 z 23.9.2008
- 2) Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010), (COM(2007)0797-C6-0469/2007-2007/0278(COD) Sprawozdawca: Marie Panayotopoulos-Cassiotou A6-0173/2008 z 8.5.2008
- 3) Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym, Rezolucja legislacyjna Parlamentu Europejskiego z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010) (COM(2007)0797-

C6-0469/2007-2007/0278(COD) (Procedura współdecyzji:
pierwsze czytanie) P6_TA(2008)0286

- 4) Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomicznego i Komitetu Regionów „Odnowione zobowiązanie na rzecz europejskiego modelu społecznego: Udoskonalenie otwartej metody koordynacji w zakresie ochrony socjalnej i integracji społecznej”, Komisja Wspólnot Europejskich COM(2008)418 wersja ostateczna, Bruksela, dnia 2.7.2008
- 5) Komunikat Komisji Europejskiej Do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Modernizacja ochrony socjalnej na rzecz większej sprawiedliwości społecznej i spójności gospodarczej: dalsze propagowanie aktywnej integracji osób najbardziej oddalonych od rynku pracy, Komisja Wspólnot Europejskich KOM(2007) 620 wersja ostateczna, Bruksela, dnia 17.10.2007
- 6) Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się po Wspólnocie oraz rozporządzenie Rady (EWG) nr 574/72 określające procedurę wdrażania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (COM(2004)0830-C6-0002/2005-2004/0284(COD)), sprawozdawca: Patrizia Toia, A6-0293/2005, wersja ostateczna, 11.10.2005
- 7) Sprawozdanie w sprawie odnowionej agencji społecznej (2008/2330(INI)), sprawozdawca: Jose Albino Silva Peneda, A6-0241/2009, 3.4.2009
- 8) Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie odnowionej agencji społecznej (2008/2330(INI), P6_TA(2009)0370

- 9) Przygotowanie szczytu dotyczącego zatrudnienia – Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji – Odnowiona agenda społeczna – Aktywna integracja osób wykluczonych z rynku pracy (debata), wystąpienie Ewy Tomaszewskiej (UEN) – 1 min., 5.5.2009

- 10) Sprawozdanie w sprawie gospodarki społecznej (2008/2250(INI)), sprawozdawca: Patrizia Toia, A6-0015/2009, 26.1.2009

- 11) „Poprawa sytuacji dzieci”, Dr Simon Chapple, Wydział Polityki Społecznej OECD, 20.01.2010